

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 289-86-22; 289-70-60, факс: 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, рахунок UA388201720343180001000078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____
На № 11/10-776 від 17.12.2021

**Голові Верховної Ради України
Стефанчуку Р. О.**

Про результати розгляду депутатського запиту
народного депутата України Гузя І. В.

Шановний Руслане Олексійовичу!

Міністерство соціальної політики розглянуло депутатський запит народного депутата України Гузя І. В., оголошений на засіданні Верховної Ради України 17.12.2021, стосовно передбачення в проекті Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” (нова редакція) та інших законодавчих актів України” (реєстр. № 3663 від 15.06.2020), внесеному на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України Папієвим М. М. (далі – законопроект № 3663), положень щодо страхових виплат за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, та повідомляє.

Законопроектом № 3663 пропонується запровадити нову модель управління загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, виклавши Закон України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” у новій редакції.

Запропонована модель базується на зміні адміністративної складової системи загальнообов’язкового державного соціального страхування шляхом об’єднання на базі Пенсійного фонду України адміністративних структур Фонду соціального страхування України та Пенсійного фонду України.

За результатами опрацювання законопроекту № 3663 в межах компетенції Мінсоцполітики надало Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів пропозиції (додаються), в яких висловлено позицію про його непідтримання.

При цьому зазначаємо, що законопроект № 3663, який 18.11.2021 прийнято Верховною Радою України в першому читанні, містить положення, якими

передбачається забезпечення проведення страхових виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Народного депутата України Гузя І. В. поінформовано окремим листом.

Додаток: на 5 арк.

З повагою

Міністр

Марина ЛАЗЕБНА

ПРОПОЗИЦІЇ

Міністерства соціальної політики України до проекту Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” (нова редакція) та інших законодавчих актів України”,

внесеного на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України

Папієвим М. М.

(реєстр. № 3663 від 15.06.2020)

1. Законопроект не підтримується.

2. Законопроектом пропонується запровадити нову модель управління загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності (далі – страхування від нещасного випадку), виклавши Закон України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” в новій редакції.

Основними пропозиціями законопроекту є:

об’єднання з 01.01.2021 адміністративних структур Фонду соціального страхування України (далі – Фонд) і Пенсійного фонду України (далі – Пенсійний фонд) на базі Пенсійного фонду із визначенням останнього уповноваженим органом управління в системі загальнообов’язкового державного соціального страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та страхування від нещасного випадку;

запровадження окремих бюджетів за кожним видом соціального страхування;

розширення переліку даних, які обробляються у реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування (в частинах персональних даних про особу, кола суб’єктів, яким ці дані надаються, зокрема, віднесення до таких суб’єктів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, банків, підприємств, установ, організацій);

Метою законопроекту згідно із пояснювальною запискою є зміцнення фінансової стійкості системи загальнообов’язкового державного соціального страхування та покращення надання страхових виплат.

Реформування у сфері загальнообов’язкового державного соціального страхування розпочалося у 2015 році з прийняттям Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов’язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці” від 28.12.2014 № 77-VIII, згідно з яким Закон України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” приведено у відповідність до положень міжнародних документів (Європейського кодексу соціального забезпечення, Конвенції Міжнародної організації праці про мінімальні норми соціального забезпечення № 102 та інших) шляхом вилучення норм, що передбачали фінансування низки витрат нестрахового характеру за рахунок коштів загальнообов’язкового державного соціального страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності. Разом з тим у результаті утворення Фонду шляхом злиття Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та

професійних захворювань України і Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності значно скоротились витрати страхових коштів, передбачених на утримання страховика за відповідними видами соціального страхування.

Практичні результати реформування сфери соціального страхування, а також актуальні проблеми, що виникають при виконанні норм чинного Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” дають змогу передбачити, що подальше формування державної політики у цій сфері потрібно спрямовувати насамперед на вдосконалення, спрощення та оптимізацію реалізації функцій страховика, вироблення справедливих підходів до участі у страховій системі страхувальника і застрахованої особи, запровадження ризик-орієнтованої моделі визначення обґрунтованості підстав для проведення страхових виплат. Водночас положення законопроекту не визначають підходів до розв’язання зазначених питань і базуються виключно на зміні адміністративної складової системи загальнообов’язкового державного соціального страхування. Такий підхід не сприятиме досягненню мети, визначеної у пояснювальній записці до законопроекту.

Крім того, законопроект містить суттєві порушення вимог нормопроєктування стосовно нижченаведеного.

1. Положеннями законопроекту пропонується об’єднати на базі Пенсійного фонду адміністративні структури Фонду та Пенсійного фонду, урегулювавши відповідні правовідносини виключно в одному спеціальному Законі. Водночас не вносяться необхідні зміни до Основ законодавства про загальнообов’язкове державне соціальне страхування (далі – Основи) та до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (далі – Закон № 1058), у зв’язку з чим виникає низка правових колізій.

Відповідно до статті 6 Основ страховиками є цільові страхові фонди з: пенсійного страхування; страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, медичного страхування; страхування на випадок безробіття.

Згідно зі статтею 14 Основ страхові фонди є органами, які здійснюють керівництво та управління за визначеними законом видами загальнообов’язкового державного соціального страхування. Надання Пенсійному фонду повноважень із керівництва та управління загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та страхуванням від нещасного випадку не узгоджується з відповідними нормами Основ.

Згідно зі статтею 58 Закону № 1058 Пенсійний фонд є органом, який здійснює керівництво та управління солідарною системою, провадить збір, акумуляцію та облік страхових внесків, призначає пенсії та підготує документи для її виплати, забезпечує своєчасне і в повному обсязі фінансування та виплату пенсій, допомоги на поховання, здійснює контроль за цільовим використанням коштів Пенсійного фонду, вирішує питання, пов’язані з веденням обліку пенсійних активів застрахованих осіб на накопичувальних пенсійних рахунках, здійснює адміністративне управління Накопичувальним фондом та інші функції, передбачені цим Законом і статутом Пенсійного фонду. Пенсійний фонд не може провадити будь-яку іншу діяльність, крім зазначеної у частині першій цієї статті, і використовувати кошти

загальнообов'язкового державного пенсійного страхування на цілі, не пов'язані із зазначеною діяльністю.

Положення законопроекту щодо об'єднання на базі Пенсійного фонду адміністративних структур Фонду та Пенсійного фонду не узгоджуються із нормами Закону № 1058.

Окрім того, законопроектом пропонується установити, що Пенсійний фонд є самоврядною неприбутковою організацією, що не узгоджується із пунктом 12 розділу XV „Прикінцеві положення” Закону № 1058, яким визначено, що перетворення Пенсійного фонду в неприбуткову самоврядну організацію здійснюється відповідно до окремо прийнятого спеціального Закону. У період до перетворення Пенсійного фонду в неприбуткову самоврядну організацію Пенсійний фонд функціонує як центральний орган виконавчої влади.

З огляду на викладене забезпечення реалізації положень законопроекту потребує внесення відповідних змін до Основ і Закону № 1058, а також прийняття окремого спеціального Закону.

2. Згідно з частиною четвертою статті 4 законопроекту „для виконання функцій, передбачених цим Законом, уповноважений орган управління та його органи несуть обов'язки та мають права, передбачені законами України „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”.

Зазначене положення потребує приведення у відповідність до вимог нормопроєктування в частині посилання на Закон України „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, а також завершення структури правової норми в частині посилання на Закон України „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” (відсутня диспозиція).

3. Частиною другою статті 6 законопроекту передбачено, що уповноважений орган управління та його територіальні органи відповідно до покладених на них завдань здійснюють управління та оперативне розпорядження фінансовими ресурсами в межах спеціальних бюджетів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Зазначеною нормою запроваджується новий термін „спеціальні бюджети”, який використовується також в інших положеннях законопроекту, однак визначення цього терміну законопроект не містить. У чинному Бюджетному кодексі України таке визначення відсутнє.

З огляду на вказану правову невизначеність не вбачається можливим установити, які саме видатки відображатимуться у „спеціальних бюджетах”. Це, зокрема, стосується витрат на утримання та забезпечення діяльності Пенсійного фонду як уповноваженого органу управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та страхуванням від нещасного випадку, адже згідно з чинним законодавством видатки на утримання Пенсійного фонду як органу, який здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування,

передбачаються в бюджеті Пенсійного фонду. Водночас у статті 9 законопроекту зазначену норму фактично продубльовано.

Також потрібно зауважити, що статтею 2 Бюджетного кодексу України термін „бюджет” визначено як план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються, відповідно, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.

Виходячи із запропонованих законопроектом положень у системному взаємозв'язку з нормами чинного законодавства Пенсійний фонд матиме три окремі бюджети, що затверджуватимуться Кабінетом Міністрів України:

бюджет Пенсійного фонду як органу, який здійснює керівництво та управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

бюджет загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;

бюджет загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

Оскільки згідно з положеннями законопроекту функції з управління всіма зазначеними видами загальнообов'язкового державного соціального страхування мають виконуватись виключно Пенсійним фондом, то виокремлення спеціальних бюджетів вбачається нелогічним. У зв'язку з цим виникає необхідність унормування в законопроекті правовідносин, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів (бюджету) органу управління відповідними видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

4. Частина третя статті 45 законопроекту (щодо використання понять „дитячий будинок” і „заклад інтернатного типу”) потребує приведення у відповідність із законодавством України у сфері захисту прав дітей.

5. Пунктом 3 Прикінцевих та перехідних положень законопроекту пропонується внесення до Закону України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” змін, зокрема, щодо розширення переліку даних, які обробляються у реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування (в частинах персональних даних про особу, кола суб'єктів, яким ці дані надаються, зокрема, віднесення до таких суб'єктів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, банків, підприємств, установ, організацій).

Потрібно зазначити, що відповідно до статті 32 Конституції України не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 20.01.2012 № 2-рп/2012 до конфіденційної інформації про фізичну особу віднесено, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адресу, дату і місце народження. Відповідно до абзацу першого пункту 1 резолютивної частини Рішення Конституційного Суду України від 30.10.1997 № 5-зп до конфіденційної інформації про фізичну особу, крім вищезазначених даних, віднесено

також відомості про її майновий стан та інші персональні дані. Належність цих відомостей до охоронюваної законом таємниці, яка міститься в речах і документах, визначено також пунктом 8 частини першої статті 162 Кримінального процесуального кодексу України (порядок доступу до таких відомостей установлено статтями 160–166 цього Кодексу).

Також положення законопроекту потребують узгодження зі статтею 6 Закону України „Про захист персональних даних” (щодо мети обробки персональних даних).

6. Пунктом 4 Прикінцевих та перехідних положень законопроекту передбачено положення щодо припинення з 01.01.2021 виконавчої дирекції Фонду, управлінь та відділення виконавчої дирекції Фонду шляхом приєднання до Пенсійного фонду.

Це положення законопроекту не може бути реалізованим у визначений чинним законодавством спосіб з огляду на нижчевикладене.

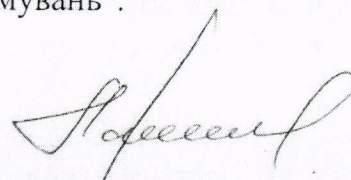
Згідно з частиною п'ятою статті 104 Цивільного кодексу України юридична особа є такою, що припинилася, з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про її припинення.

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування” виконавча дирекція Фонду є постійно діючим виконавчим органом правління Фонду. Виконавча дирекція є підзвітною правлінню Фонду та проводить діяльність від імені Фонду в межах та в порядку, визначених статутом Фонду та положенням про виконавчу дирекцію Фонду, що затверджується його правлінням, організовує та забезпечує виконання рішень правління Фонду.

Таким чином, виконавча дирекція Фонду не є юридичною особою, тому вищезазначені положення законопроекту не узгоджуються з нормами Цивільного кодексу України та Закону України „Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”.

Міністр

_____ 2020 р.

М. Лазебна

МІНСОЦПОЛІТИКИ
ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

Лист

98/0/2-22/54 від 05.01.2022 р.

Щодо надання роз'яснення по питанню
можливого скасування виплат по регресу,
внаслідок прийняття законопроекту 3663

Підписано: **Лазебна Марина Володимирівна**

До документа

Верховна Рада України

Лист

№ 11/10-776 від 17.12.2021р.

АСУД "ДОК ПРОФ 3"
МІНСОЦПОЛІТИКИ

98/0/2-22/54 від 05.01.2022

Лазебна Марина Володимирівна

ЕЦП Лазебна Марина Володимирівна

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000001CD22E00D0448200

Апарат Верховної Ради України
КАРТКА ДОКУМЕНТА

Кореспонденти Лазебна Марина Володимирівна Міністр
Міністерство соціальної політики України (всього 1)
Вид документа Відповідь на депутатський запит
Вих. № та дата кореспондента № ДСК 98/0/2-22/54 від 05.01.2022
Реєстр. № та дата реєстрації 2484 від 05.01.2022
Арк./прим. 2/1
Стислий зміст На № 11/10-776. Про розгляд депутатського запиту н.д. України Гузя І.В.

Проходження документа (особа, у якої є позначка «Оригінал»)	Дата передачі оригіналу ВСК	Дата отримання оригіналу	Підпис